
ת פ א ר ת ה ש ב ת

קובץ שמיני

יוצא לאור בס"ד

על ידי מכון "תפארת ראדזין"

שעל ידי מרכז מוסדות חסידי ראדזין בארץ הקודש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל

ש ב ת ה ת א ח ד ו ת

ויומא דהילולא

של כ"ק מרן אדמו"ר הגאון הקדוש

רבנו שמואל שלמה זצוקללה"ה הי"ד מראדזין

שבת קודש פרשת במדבר, ערב ראש חודש סיוון תשפ"ג

במתחם ישיבת "תפארת ישראל" בעיר חיפה, ארץ ישראל ת"ז

תוכן הענינים

גיליון "תפארת ראדזין" לשבת קודש פרשת במדבר (2)

פרק תולדות של כ"ק מרן זצוק"ל בעל ההילולא

נכתב בידי הרה"ח ר' ישראל אידלמן ז"ל (10)

רשמי מסע ממסע ההשטחות של חבורת אנשי שלומנו הי"ו

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בציון המצוינת על מקום קבורתו (המשוערת) של

כ"ק מרן אדמו"ר הגאון הקדוש רבנו שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד

בעיירה וולודאבה פולין

לרגל מלאות 80 שנה לעקידתו על קידוש השם

ערב ראש חודש סיוון תש"ב-תשפ"ב

בליווי תמונות מסע ורשמי קודש (13)

ביקור קבוצת אנ"ש והשתטחות על ציון מרן הקדוש מייסד השושלת

הגה"ק רבנו מרדכי יוסף זצוקללה"ה בעל "מי השלוח"

בעיירה איזביצא בפולין (26)

הביקור בישיבת "חכמי לובלין" (30)

"והיו עיניך רואות את מוריך" (32)

כל הזכויות שמורות

תפארת ראדזין

יוצא לאור על יד מרכז מוסדות חסיד ראדזין

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גיליון פרשת במדבר תשפ"ג

פניני תורה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי.. שְׂאוּ אֶת-רֵאשׁ פֶּלַעַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..

יש להבין, על שום מה מדגישה התורה הקדושה את העובדה, שמניין בני ישראל נערך 'במדבר סיני'? וכי מה עניין 'מקום' המניין – לעניין עצם עריכתו? ויש לומר: הדבר בא להדגיש את חיבתם של בני ישראל, וחשיבותם העצמית.

שכן, מדרך מניין אוכלוסין בעם שהינו נערך בהימצא האוכלוסייה בתנאי יישוב רגילים, אזי ישנה חשיבות עליונה למניין האוכלוסייה למען מטרות מוגדרות, כגון לתכלית גביית מיסים וארנונות או לסיפוק צורכי האוכלוסייה וכיוצא בזה. אך מה טעם יש למנות אוכלוסייה בשעה שהיא מצויה בלב מדבר ונתונה באזור שמם ובלתי מיושב, כשצרכיה מסופקים באופן שוטף מידי שמים באמצעות "מן" ו"באר" והינה מגוננת בתדירות בהיקף "ענני הכבוד" מכל עבר?

אלא שעיקר זה נכון, באם המפקד נערך לשם סיפוק צרכיה הבסיסיים של האוכלוסייה או למטרת התגוננות בפני אויב – כדרך כל מניין שנערך בקרב אוכלוסייה. מה שאין כן במניין שנערך בקרב בני ישראל, לא זו סיבת המפקד, אלא הסיבה הינה הדגשת חשיבות בני ישראל מצד עצמם! כדרך 'בעל אוצר' שהינו שב ומונה בכל שעה אוצרו, מתוך חיבתו הגלויה לאוצר המנוצר שבידו¹. הלכך מדגישה התורה זה הדבר, בציינה שמנין ישראל נערך בהיותם מצויים במדבר סיני – כשבכך מודגש צד החשיבות שבעריכת מניינם, כאמור.

¹ השו"דברי רש"י: "מתוך חיבתו לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידי מניין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם, באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאם", עכ"ל רש"י.

לקט אמרים

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

מאיזביצא ראדזין

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי...

"וַיְדַבֵּר ה'... בְּמִדְבַּר סִינַי" – משל לנשיא שנכנס למדינה, ראו אותו בני המדינה וברחו, נכנס לשנייה, וברחו מפניו. בא לעיר חֲרָבָה, קידמו אותו, והיו מקלסים לפניו. אמר הנשיא: 'זו העיר טובה היא מכל המדינות – כאן אני בֹּנֶה פֶסַע נָאָה, כאן אני דר'!

"כך, כשבא הקדוש ברוך הוא לים, ברח מלפניו שנאמר "הים ראה וינוס", בא להרים ורקדו כאילים שנאמר "ההרים רקדו כאילים". בא במדבר חֲרָבָה. אמר הקב"ה: 'בכאן אני קובע דירת, בכאן אני נותן תורת'!

[מדרש במדבר רבה, א]

מדרש זה וכוונתו – אומר "דרשני" כמובן.

רבנו הגדול "אורחות חיים" זי"ע, מבאר את הרעיון הקדוש שבדברי המדרש – באורח דלקמן:

בריאה שברא הקב"ה מן "תוהו ובוהו" בראה כמאמר הכתוב "בְּרֵאשִׁית בְּרָא... וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבוהוֹ²...". על שום מה נברא העולם כך? אלא שהסדר שאותו ייסד הבורא יתברך בעולמו הינו כזה, שאין כל בריה ובריה מוכשרת לקבל מן השפע האלוקי, בטרם תחוש חֶסֶד ו'השתוקקות' אל שפע זה. כאשר הבריאה חשה 'חסרון' ומשתוקקת להשלמת חסרונה, או אז השם יתברך הינו משלים לה אותו שפע, כשבתמורה הבריאה מודה על השפע המורעף עליה ממעל ומכירה טובה למי שהשלים לה את חסרונה.

תורתנו הקדושה שהינה יסוד הבריאה כמאמר "אֵם-לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה, חֻקֹת שְׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא-שָׁמַתִּי"³ – אלמלא אדם מרגיש תשוקה אליה, אין הוא מסוגל לקבלה אל קרבו עד שתהפוך לחלק ממהותו. אדם המסתובב בתחושת סיפוק ואינו מרגיש שום צימאון וערגה לדברי תורה – לא יכשר ל"קבלת

² בראשית א, ב.

³ ירמיה לג, כה.

התורה! רק מי שמרגיש בעצמו בחינת "צמאה לך נפשי"4, היינו שנפשו חסרה דבר מה מבלי התורה, הוא זה שהקב"ה משרה שכינת כבודו עליו וממלא את נפשו בדברי תורה.

זהו שהמדרש ממשיך כאן את נתינת תורת ה' "במדבר" – לנשיא המבקש לשום משכן כבודו בקרב יישוב בני אדם, והללו נסים מפניו. על שום מה נסים הם מלפניו?? לפי שאין הם חשים בצורך בו, ולא בשום משיכה אל משכן כבודו! רק בנאות מדבר הללו שבהן שוררת "חרבה", תנאי יובש שהכול חשים בו כמיהה לטללי תחייה – כאן מתקבל 'הנשיא' בברכה, ובמקום זה הינו קובע משכן כבודו בבחינת "פה אשב פי אויטיה"5! היות שבני אדם הללו חשים כי המלך במסבו משלים להם חסר גדול בנפשם, והכול שמחים בכך שהוא ישכון במחיצתם.

אף דוד המלך, בשעה שהיה נרדף מלפני שאול המלך במדבר יהודה, היה מתנבא בקדשו ואומר: "אלהים אלי אלה אשחרה, צמאה לך נפשי.. בארץ-ציה ועיף בלי מים"6! זאת, על שום שדוד המלך רחוק היה באותה שעה מלימוד התורה, אשר נמשלה למים7.

כך בני ישראל לאחר צאתם ממצרים, בשעה שהיו נודדים ב'מדבר שור' עד שנתקיים בהם "וילכו שלשת-ימים במדבר ולא-מצאו מים"8 – "דורשי רשומות אמרו, אין מים אלא תורה, שנאמר "הוי כל-צמא לכו למים"10! בבואם מרתה, חשו בנפשם מרירות גדולה וגברה בקרבם ההשתוקקות לתורה, וזו ניתנה להם לישראל בדמות מצוות שהצטוו במרה "שם שם לו חק ומשפט" – שבת, פרה אדומה, ודינים11! ובאלה הרוו ישראל את נפשם השוקקת. 'הקדמה' זו, היוותה עבורם הכנה נחוצה ונכונה לקראת "קבלת התורה"!

[על פי "סוד ישרים", תנינא]

***

שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל... במספר שמות, כל-זכר לגלגלתם

מה משמעות "שאו את ראש", וכיצד מתקשר לשון זה למנינם של ישראל?

4 תהלים סג, ב.

5 תהלים קלב, יד.

6 תהלים סג, ב.

7 ראו "זוהר חדש" על שיר השירים (דף פב ע"ב): "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי" כמאן דצחי למשתי (=שצמא לשתות), אוף הכי אנא צחי נפשי לגבך.. "בארץ-ציה.. בלי-מים" מאי 'בלי מים', דלית תמן נהירו דאורייתא...".

8 שמות טו, כב.

9 ישעיה נה, א.

10 בבא קמא פב, א.

11 סנהדרין נו, ב.

עוד יש להבין:

מהי תכלית 'מנין' זה שנצטווה משה רבנו לערוך בקרב בני ישראל? ובכלל, מאימתי בעם ישראל עניין 'מספר' הינו קובע, והלוא מקרא מלא דיבר הכתוב "לא מרבכם מפל-העמים חשק ה' בכם.. פי אתם המעט מפל-העמים"¹²!

מאיר רבנו הקדוש בעל "מי השלוח":

"מניין" בני ישראל על פי ה', מטרתו להבליט ולהביא לידי ביטוי עד כמה חשוב ויקר בעיני השם יתברך כל יהודי, ועד היכן נחוץ ומכריע כל פרט מישראל בהנחלת "כבוד שמים" – שזהו בעצם ייעודו הנשגב של עם ישראל בעולם כמאמר הכתוב "עם-זו יצרת לי, הנהלת יספרו"¹³!

כיצד מסייע 'מניין בני ישראל' למטרה זו?? ניתן לבאר בדרך משל:

צייר אמן נודע לשם ולתהילה, גייס פעם כישוריו הגאוניים בתחומו לכבודו של המלך. מה עשה??

הרכיב הצייר ברוב אומנותו "אבן פסיפס" ענקי, בנוי מאלפי טבלאות מבהיקות של אבני שיש מסותתות מעשה ידי חרש, כאשר על פני לוח השיש מתנוסס תבליט ענק שבו נראה דיוקן המלך עטוי בבגדי מלכות תכלת וחור, ראשו חבוש בנזר עטרה משובץ באבני חן ויהלומים, כשהמלך בהדרו יושב על כיסא מלכותו ושרביט המלוכה בידו. את התבליט הענק והמפואר הרכיבו על פני 'שער כבוד' שנבנה במיוחד עבור המלך. והיה כל הרואה ומביט בשער הכבוד ובתבליט הענק המקשט ומפאר אותו, אינו יכול לזוז מלהזין עיניו מן המראה הנהדר שנגלה לעיניו, בפאר ויופי שאין בדומה להם.

והנה לפתע מגיח מאי שם אדם, והינו 'מקלף' מן התמונה אבן פסיפס אחת למען שימושו העצמי... שומרי העיר תפסו בו כמובן והטילוהו למאסר, בעוון פגיעה בכבודו של המלך.

ניסה הלה להיתמם וטען להגנתו: "וכי מה עשיתי, הלוא בסך הכול אבן אחת נטלתי מן התמונה – ועל מה יצא כל הקצף?!"

השיבוהו: "אי לך, שוטה שכמותך! ראשית דבר, עיקר שליחת יד בתבנית דיוקן המלך, לעוון פלילי נחשב. מלבד זאת, כלום אינך מביין כי תמונת המלך מורכבת מאלפי אבני פסיפס כדוגמת האבן שנטלת, וכל אבן שכזו הינה חלק בלתי נפרד מן התמונה, ובלעדיו דיוקן המלך חסר וגוון כלשהו הימנו נעדר?!"

¹² דברים ז, ז.

¹³ ישעיה מג, כא.

הנמשל:

"עם ישראל" לפלגיו – הינו מורכב מן "פסיפס" שלם ומרהיב של שבטי ישורון לגווניו, מפרטי נפשות של מגוון יהודים, לא ראי זה כראי זה – כאשר כל אחד הינו מוסיף גוון ונופך מיוחד בכתרו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

אי לזאת, אף שלעיתים נדמה לנו כי "פלוגי" או "אלמוני" הינו בלתי נחשב כביכול, אולם במבט מעמיק נוכחים אנו לדעת כי כל אחד ואחד מהווה "פנינה" מיוחדת בכתרו של מלך מלכי המלכים, המוסיף נופך וחן מיוחד שמשתלב בהרמוניה מופלאה ומרהיבה של תכשיטי הכתר, אשר בלעדיו גוון מסוים בולט בהיעדרו מכתרה של מלכות.

לאור האמור, ניתן להעריך אל נכון את חשיבות מנייתם של בני ישראל בפרשתנו.

משמעות מנייה זו איננה מן ההיבט המספרי גרידא – כי אם מן ההיבט הפרטי של כל יחיד ויחיד שבקרב עם ישראל, אשר לחשיבותו הסגולית אין ערוך. כלשון רש"י הקדוש על הכתוב "פֶּן-יִהְיֶה אֵל-ה' לְרְאוֹת, וְנִפְלַ מִמֶּנּוּ רֵב"¹⁴ שעל כך כותב רש"י¹⁵: "כל מה שיפול מהם ואפילו הוא יחיד, חשוב לפני רב! עצם עובדת היות כל יהודי נמנה בפני עצמו "כֹּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָם", מדגישה כאמור את מידת חשיבותו של כל יהודי בפני עצמו, והיות גוונו חיוני לשם השלמת 'התמונה הכוללת' של קדושת עם ישראל.

(מי השלוח)

רבנו הקדוש "בית יעקב" אומר:

עניין שציווה המקום ברוך הוא למנות את ישראל, אף שכלפי שמיא גלוי וידוע המניין.

המטרה ותכלית העליונה שבמניין הינה, לחזק בכך את מעמדם ומצבם של כלל בני ישראל לשבטיו ולפלגיו, ולחזק את מעמדו של כל יחיד שבתוך הכלל.

שכן אין לך חיזוק לכלל ולפרט כבשעה שכל קבוצה, וכל אדם שבקבוצה, מכיר היטב במקומו ומעמדו הראוי לו, כפי מהותו ושורש נפשו. לפי שכל עוד אין אדם מכיר במקומו הראוי, הינו חי באווירה של יראה וספק, שמא מתוך אי ידיעת מהותו עשוי הוא להעפיל למעלה שאינה בהתאם למדרגתו או שייכנס

¹⁴ שמות יט, כא.

¹⁵ על פי מכילתא.

מבלי מתכוון לתחום חברו, דבר העשוי לגרום לנישולו ממעמדו שרכש לעצמו בדי עמל ויגיעה, ונמצא כל יגיעו עולה לריק חלילה.

מה שאין כן בשעה שכל קבוצה וכל אדם שבקבוצה מודע אל מקומו הראוי, אל השתייכותו וכן אל "משבצת" המתאימה לו – אזי שוכן כל אחד לבטח על מקומו בבחינת "אִישׁ עַל-מְחַנְהוּ וְאִישׁ עַל-דָּגְלוֹ"¹⁶, תוך שהינו מודע היטב למטרתו ולתכליתו המיוחדת, לטוב לו כל הימים. דבר זה מהווה חיזוק לקדושה באופן שאין לו שיעור, כיתד בל תימוט.

זו מגמת מנינים של ישראל לצבאם ולפקודיהם, כל שבט ושבט כפי מקומו וכל יחיד ויחיד שנמנה על שורות שבטו "לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתֶם".

(בית יעקב)

*

**שָׂאוּ אֶת-רֵאשׁ כָּל-עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... כָּל-זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם...
וְאֲתָכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה... (א, ד)**

"וְאֲתָכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה". כשתפקדו אותם, יהיה עמכם נשיא כל שבט ושבט. (רש"י)

לשם מה זקוקים במהלך מניין כל איש ישראל לנוכחות 'נשיא השבט'??
מאיר מרן "מי השלוח":

"מניין" שלפנינו, נועד להעניק כמין 'גושפנקא' לכל אחד ואחד בישראל, שמקורו טהור והינו מעוגן בקדושת עם ישראל הנצחית – חרף אופיו הייחודי שמאפיין אותו בקרב עם בני ישראל.

שהרי כבר חכמינו ז"ל טרחו להדגיש באוזנינו ולציין, כי דעותיהן של בני ישראל שונות בתכלית זו מזו באומרים "כשם שפרצופיהן אינן שווים זה לזה, כך דעותיהן אינן שוות זו לזו"¹⁷!

מהי בעצם מטרת ותכלית השינוי שבדעותיהן של הבריות??

דבר זה נועד להדגיש בפנינו עובדת היסוד, שלכל נפש ונפש מעניק השם יתברך "טובה" ו"חיים" משל עצמו וכוחות בפני עצמם, למען יוכל לְמַצוֹת אִישׁ אֶת מִידָתוֹ וּמִיטָב סְגוּלוֹת הַנֶּפֶשׁ שָׁבוּ, כִּאֲשֶׁר בְּזֹאת תִּיּוּחַד עֲבוּדָתוֹ וְתִרּוּמָתוֹ לְמַעַן רִיבּוּי "כְּבוֹד שָׁמַיִם" בְּעוֹלָם, כֹּל יַחִיד כְּאוֹפִיו הַמִּיּוּחָד. בְּדֶרֶךְ זֶה יִימָצָא כֹּל אֶחָד

¹⁶ להלן א, נב.

¹⁷ ברכות נח, א.

ואחד על מקומו הראוי אליו ביחוד, וכוחות נפשו ימצאו ביטויי מתאים והולם איש ואיש כפי מה שהוא אדם.

על שום זאת משתמש הכתוב בלשון "נשיאת ראש" בעת שיצווה על מניין בני ישראל. לפי שבמניין זה באים לידי ביטוי מיטב כוחותיו וסגולות נפשו של כל יחיד ויחיד, ויש בו משום 'נשיאות' והרמת ראש לכל נפש יהודי, כאשר כל פרט עומד איתן ויציב במקומו השייך אליו ביחוד.

זהו גם שמוליד את הצורך בנוכחות 'נשיא' השבט במהלך 'מניין' זה. שהרי אין לך כ'נשיא' העומד בראש השבט, שבקי ומתמצא ברזי הפרטים הנמנים על שבטו, שהוא יודע ומכיר בהליכותיהם ומסוגל בנינתו להעניק 'גושפנקא' למקומו הנכון של כל פרט ביניהם. שכן בקרב כל שבט ושבט קיימות משבצות שונות, ויש צורך בשיבוץ כל יחיד במקומו הראוי והמתאים. ואלו בהעדר הדבר לא הפרט בשבט בלבד לוקה, אלא כלל השבט הינו סובל ולוקה בשל חסר זה.

משל למה הדבר דומה?

לאדם שנוטע פרדס נאה העשוי נטיעות וערוגות מטופחות, לפי סדר מסודר. והנה באם יחליף בעל הפרדס ערוגה אחת או נטיעה אחת, שתינטע לא כסדרה – יוכר הדבר תיכף במראה הכללי, כשמשוהו בפרדס אינו נראה כמתאים ונכון.

כן הדבר בגן ישראל המכונה "נֶצֶר מְטַעִי"¹⁸ – בהעדר גוון כלשהו הימנו, הגן כולו הינו נראה מחוסר שלימות. שלימות הכלל תלויה אפוא ב'שלימות הפרט', ושלימות כל פרט ופרט הינו מנשא בסיכומו של עניין לראש כל בני ישראל.

(מי השלוח)

*

וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחִיוּ וְלֹא יָמָתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת־הַקֹּדֶשׁ הַקְּדָשִׁים, אֲהָרָן וּבָנָיו יִבְאוּ.. וְלֹא־יָבֹאוּ לְרֵאוֹת כְּבָלֶעַ אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְיָמָתוּ (ה, יט-כ)

אומר על כך רבנו "בית יעקב":

חס וחלילה שיהא בארון הקודש כוח הנוגד את החיים, הס מלהזכיר! שהרי ממנו מקור חיים, ובאורו נראה אור.

אלא שתפקיד אדם בעולם הינו כידוע 'עבודה' – העבודה לאלוקים בשמירת התורה שהיא בבחינת "לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ"¹⁹. והרי לשם כך ברא הקב"ה בעולמו כל מיני וסוגי הסתרים חומריים למיניהם, למען תהא משימה זו על שכם האדם,

¹⁸ ישעיה סג, כא.

¹⁹ בראשית ב, טו. וכמאמר 'זוהר הקדוש' (שם) 'לעבדה' - זו מצוות עשה, 'ולשמרה' - זו מצוות לא תעשה'.

לבקוע ולגלות הסתרים אלה באמצעות עבודתו בקודש, שזהו עיקר תפקיד אדם עלי אדמות.

מעתה, אילו היו בני הלוויים חוזים פני הקודש בגילוי, היו נשלמים אז בנפשותיהם באחת, ולא היה נשאר להם עוד תפקיד בחיים בעולם הזה, והיה אפס כוח חיותם לגמרי, מאחר שכבר טעמו טעם השלימות מבלי שום 'עבודה'!! אי לכך תצווה התורה, שבטרם יקרבו בני קהת לשאת במשא הקודש במשכן, יכוסו הארון ובדיו וכן שאר כלי הקודש בפרוכת המסך ובמכסה עור תחש, לבל ייראו לעין חוצה, כשבכך יובטחו להם חייהם ויחיו בעבודתם ולא ימותו לאלתר! וזהו שאומר הכתוב "וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ וְלֹא יָמָתוּ.. אֶהְרֹץ וּבְנֵי יִבְאוּ וְשָׁמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל־עַבְדָּתוֹ וְאֶל־מִשְׁאוֹ", ואז ממילא "וְלֹא יָבֹאוּ לְרֵאוֹת פְּבַלְע אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְיָמָתוּ" חלילה.

(בית יעקב 'הכולל', פרשת נשא; בית יעקב שמות, פרשת תרומה, עניין מב)

שבת שלום ומבורך !

תמונת כ"ק מרן אדמו"ר רבנו שמואל שלמה זצוקללה"ה

כ"ק אדמו"ר רבי שמואל שלמה ליינר

הרבי מראדזין זצוק"ל

(נכתב בידי הרה"ח ר' ישראל אידלמן ז"ל, ונתפרסם בעיתון "שערים" בכ"ט באייר תש"ט, במלאות ז' שנים להירצחו על קידוש השם, הי"ד)

אהבת השם וישראל בלי גבול, ותכלית התפשטות מכל חומר, קווים אלו ציינו את אישיותו של רבנו הגאון הקדוש רבי שמואל שלמה, הרבי האחרון לבית ראדזין בפולין, שנרצח על ידי צוררי ישראל הנאצים ימ"ש, בערב ראש חודש סיוון תש"ב, בעצם ימי הזוועה וההשמדה של יהדות פולין.

מסופר ב"מדרש רבה" על רבי בון שנקטף בדמי ימיו, בהיותו בן עשרים שנה, החכמים הספידוהו וקוננו מר על האבדה הגדולה ועל השלימות שהשיג בגיל כה צעיר, וכמה יכול היה לעלות במעלות השלימות לו היה חי עוד שנים. 'העולם' התמרמר הזהו תורה וזו שכרה?! יצאה בת קול: יגע רבי בון בתורה בכ' שנה, יותר מאחרים בע' שנה..

מי שזכה להכיר הכרה אישית את רבנו זצוק"ל, והתבונן על דרכו בקודש, יגיעו ושקידתו בתורה, מוחו הגאוני והחריף למרות גילו הצעיר (בסך הכול היה הרבי בן ל"ד בהירצחו), הפליא את כל גאוני וגדולי ארץ שבאו עמו בדברים והשתעשעו עמו בפולני אורייתא, וראו בו אחד מן גאוני הדור.

עומדת לנגד עיניי התמונה הנהדרה: בשבת קודש פרשת שקלים תרפ"ט, במלאות השלושים לפטירת אביו הגה"ק האדמו"ר רבנו מרדכי יוסף אלעזר זצ"ל, התאספו כל גדולי וזקני החסידים כדי להושיבו על כיסא אביו, מה שסרב לקבל. בין הבאים היו גאונים גדולים בנגלה ובנסתר, זקנים שהסתופפו עוד בצל כ"ק אבי זקנו ה"בית יעקב" זצ"ל, ומהם אחד שנסע עוד לבעל "מי השלוח" ז"ע ראש שושלת הקודש הדין.

בראש המסובים ישב הגאון האדיר והחסיד המפורסם רבי יחיאל דב רוזנברג זצ"ל מבריסק דליטא, המכונה 'רבי מיכל ראשיס', שהיה דמות נפלאה של גאון צדיק וחסיד וקדוש שלא הביט מחוץ לד' אמותיו, תושבי בריסק היו מוסרים כי רבם הגאון רבי חיים סולובייציק זצ"ל היה רגיל לאמור, כי הוא משתעשע בקהילתו מפני שבתוכה שוכן כבוד 'בעל הבית' בדמות רבי מיכאלי ראשיס. וכשרבי מיכלי היה נכנס לקודש פנימה לחדרו של האדמו"ר רבי מרדכי יוסף בעל 'תפארת יוסף' היה קם מלוא קומתו לכבודו.

במשך כל יום השבת הפצירו בו לקבל עליו את נזר האדמו"רות. במוצאי שבת קודש נכנסו לחדרו גדולי העדה הקדושה לבקשו שיסכים לנהל את עדתו, והוא זצ"ל הסיח אותם לדבר אחר והתחיל להשתעשע אתם בדברי תורה.. שעות ארוכות התפלפלו בפולני דאורייתא, ועל השולחנות הצטברו ערמות של ספרי ראשונים ואחרונים. בתוך עומקה של הלכה הפנה את פניו כלפי הגאונים רבי מיכאלי ראשיס ורבי פנחס קופמן (לומזר) הרב מיאנוב פודלאסק ושאל אותם: האם גם כבוד תורתכם חושבים אותי לרבי?? על זה ענה הגאון רבי מיכאלי זצ"ל ואמר: מה יהיה פני כבוד קדשו כרבי, את זה נראה אי"ה בהמשך הזמן, אבל אני מצהיר כאן כלפי קהל ועדה שאני מקבל עליי את מרות כבודו כאחד מתלמידי החכמים הגדולים שבדור! כך דיבר גאון ישיש

בן למעלה משבעים, אל אברך בן העשרים.. ואת זה אמר פה קדוש שלא שח שיחה בטילה ולא ידע מה זה חנופה ושקר. מעובדה זו אפשר להשיג את גדולת הרבי זי"ע.

במשך השנים המעטות, משנת תרפ"ט מעת פטירת אביו הגדול זצ"ל, עד ימי החורבן, גדל והלך הרבי במעלות התורה הקדושה והטהרה. שקידתו בתורה הייתה להפליא. שם לילות כימים וישן רק כשעתיים במעת לעת. פזר נתן לאביונים מכל הכספים המרובים לביתו לא השאיר אפילו לצורכי הבית כמעט ולא כלום. והרבה פעמים ראינו איך שאימו הרבנית ע"ה נכנסה לבקש כסף לצורכי הבית ויצאה ריקם, כאשר רגעים ספורים לפני זה מסר סכומים גדולים לעזרת נצרכים. תלמיד חכם שנחלה, לא נח ולא שקט עד שהמציא לו את כל מחסורו.

ייסד בראדזין ישיבה גדולה של בחורי חמד, וסיפק את כל צורכי בני הישיבה בהרחבה. שקד לבריאותם של הבחורים, ושמר על כל תלמיד בישיבה כבבת עינו.

בליבו היה בוער אש דת וקינא לשמירת ערכי היהדות. וכששמע כי בבית אחד מחסידיו יש סטייה מהדרך הסלולה מדור דור וילדיו אינם מתחנכים ב"חדר" או בבתי ספר כשרים, לא נשא להם פנים, אפילו אם היו עשירים ונשואי פנים ומכובדים.

טרח ושקד על תיקון מצב החינוך בפולין, וכשנודע לו שיש אפשרות באיזו עיירה מרוחקת לייסד בית 'תלמוד תורה' נדד וכיתת את רגליו וישב שם שבועות ולפעמים חודשים, עד שהוציא את פעלו והעמיד את התלמוד תורה בכיר על בסיס איתן ומוצק. היו הרבה מקרים שראשי ה'תרבות שולע' והציש"א נכנסו אתו לריב ומלחמה קשה, כי ראו בהשפעתו הגדולה סכנה לעתיד בתי ספריהם שהודות לרבי מראדזין יתרוקנו מתלמידיהם, והוא השיב מלחמה שערה וברוב המקרים יצא כמנצח. זירז את כל המסתופפים בצילו שיעזרו לקיום ולביסוס בתי החינוך "בית יעקב". באחד הימים לפני פרוץ המלחמה ביקר במרכז החינוך של אגודת ישראל בפולין "חורב", וגלל לפני ראשי החינוך תוכנית שלימה איך לבנות את החינוך החרדי בפולין.

כשכותב השורות ביקר בשליחות תנועת 'פועלי אגודת ישראל' בארץ ישראל בפולין, כחמישה חודשים לפני פרוץ המלחמה, בקרתי את הרבי בהיותו בוורשה ומסר אז כי הוא מתכוון לבקר בזמן הקרוב בארץ ישראל כדי לראות מקרוב את מצבם הרוחני של חסידי ראדזין בארץ ישראל. אבל מלחמת השמד שהחריבה והשמידה הרבה עמל וגיעה של דורות, יצירות ותוכניות של גדולים וקדושי עליון הרסה ושמה לאל את תוכניתו זו של רבנו זצוק"ל.

אבל לשיא ההתעלות וגדלותו בתורה במידות ובמעשים התגלה לעיני ישראל שוכני עמק הבכא במדינת פולין בימי החורבן הגדול והנורא אשר הותך על ראשי בני ישראל מאז חורבן בית מקדשנו. ראשית כל, מכר את כל חפצי הבית, כלי כסף וכלי הזהב שנמצאו בבית מירושת אבותיו, כדי לפרנס את מאות הפליטים שעברו דרך ראדזין. והיות שימי התחלת מלחמה היו ימי 'בין הזמנים' ותלמידי הישיבה נמצאו על פי רוב בבית הוריהם, הוא מסר את כל חדרי הישיבות ואת כל המיטות לנפגעי המלחמה וההפצצות ובעצמו שירת אותם.

וכשהיה נאלץ לעזוב את עיר ראדזין ונדד מעיר לעיר, ייסד מטבחים לרעבים העמיד שולחנות ברחובות העיירות כדי שכל בן אדם רעב ימצא תיכף את המקום שיקבל את ארוחתו. את שעות האוכל ניצל גם לחינוך הנוער והושיב מלמדי תינוקות שילמדו תורה עם זרע ישראל.

קצר המצע מהשתרע ואי אפשר במאמר אחד לכתוב על כל פעולותיו ששמענו מפי הרבה פליטים שנפגשו אתו בדרך מנוסתם ונדודיהם בימי המלחמה. תחנתו האחרונה הייתה בעיירה 'וולודבה' פלך פודלסק שמה פעל ועשה בחודשים האחרונים רבות המעש למרות שחלק מבני משפחתו נרצחו לא נשברה רוחו הכבירה ועוד עודד את אחיו הנדכאים.

בעיצומו של יום השבת, ערב חודש השלישי היא חודש סיוון, בשנת חמשת אלפים ושבע מאות ושתיים לבריאת העולם, הוצא הרבי לכיוון בית העלמין היהודי בוולודבה ונרצח על קידוש השם, בשנת ל"ד לחייו הקדושים. ועל הרבי אפשר להגיד את מאמר הבת קול שיצא על רבי בון 'יגע הרבי מראדזין בל"ד שנה, יותר ממה שאחרים בשבעים שנה. זכותו יגן עלינו.

השם ייקום דמו הקדוש במהרה, ותהיה נשמתו הגדולה צרורה בצרור החיים, אמן!

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"צ מוהר"ר אברהם ישכר זצוק"ל

גיסו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק רבנו שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד

ביומא דהילולא כ"ט אייר (ער"ח סיוון) תשנ"ט

בבית מדרשו בבני ברק

מסע השתטחות

רשמי מסע מההשתטחות ההיסטורית בעיירה וולודאבה, פולין

על מקום קברו המשוער של

כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבנו שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד

מראדזין

שנרצח ביריות על ידי הנאצים ימ"ש בכניסה לבית העלמין

ביום המר שבת קדש כ"ט באייר (ערב ראש חודש סיוון) תש"ב

ארץ ארץ אל תכסי דמו, ודם החסידים קדושי עליון

"הַרְנִינוּ גוֹיִם עִמּוֹ פִּי דַם־עֵבְדֵיךָ יְקוּם,

וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרֶיךָ וְכָפַר אֲדָמָתוֹ עִמּוֹ"²⁰

מסע מרגש והיסטורי נערך אשתקד, לקראת יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר רבנו שמואל שלמה מראדזין זצוק"ל, שתחילתו ביום ראשון כ"ח באייר תשפ"א, בפרוס יום יארצייט השמונים של כ"ק מרן זצוק"ל, שנספה כאמור על קידוש השם ביום כ"ט באייר ערב ר"ח סיוון תש"ב בעיירה וולודבה פולין, ושם חלקת מחוקק ספון. השם ייקום דמו בתוך כל קדושי עם ישראל שנספו בשנות הרעה, ארץ ארץ אל תכסי דמם.

לראשונה מאז העקידה שנעקד מרן הי"ד על קדושת השם, במהלכה עלה מרן בסערה השמימה כדרך 'עשרה הרוגי מלכות' הנודעים ביניהם התנא הגדול רבי עקיבא שהיה משתוקק כל ימיו למות על קידוש ה', התארגנה באופן ספונטני קבוצה מאנ"ש שיחי', שהחליטה לנסוע להשתטח על פני ציון המצוינת של מרן הי"ד בעיר וולודובה שבפולין, לקראת יומא דהילולא קדישא שחל באותו השבוע. ואף שלא ידע איש את קבורתו, היות והרשעים ימ"ש עקרו במהלך המלחמה כל זכר לבית העלמין היהודי המקומי, אולם אצל חסידים בידוע שאין מתיאשים, וכוח הרצון גובר על כל המניעות. ולאחר מחקר בעניין, נודע בחסדי שמים כי במקום שבו נהרג מרן, או על כל פנים בקרבתו ממש, הוקם ציון מסומן בגדר של ברזל מסביב למקום המשוער שבו נקבר מרן, כאשר לפי תמונות ששרדו במשך השנים נראה כי הסימון נשאר במקומו, ועלתה אפוא ההחלטה לחפש לאור סימן זה את מקום קבורת רבנו בשטח בית העלמין, שכיום שוכן בו 'פארק עירוני' ר"ל.

²⁰ דברים לב, מג. והשוו פירוש רש"י, שם.

יצוין, שבתמונות ששרדו מן המקום האמור במהלך השנים, נראה המקום המגודר ריק מבפנים, כאשר עובדה זו הקשתה על חברי המשלחת למצוא את המקום, אולם בחסדי שמים ובזכות רבנו בעל ההילולא זי"ע, התגברו אף על קושי זה. אך נלך לפי הסדר.

ובכן, למחרת 'שבת התאחדות' מוצלחת, שבמהלכה שבתה קבוצה רחבה של אנשי שלומינו היקרים הי"ו כפי 'מסורת' שקנתה שביתה במחננו בס"ד בפרוס יומא דהילולא של מרן זצוק"ל, במתחם 'בית הדקל' בפתח תקווה, למשך שבת קודש פרשת בחקותי, שבת גדולה ומרוממת שבה התעלו הכול טפחיים מעל פני האדמה בשבת אחים יחדיו ובאווירת קודש נעלית. לאחר שבאישון ליל מוצאי שבת קודש חזרו איש איש לאוהלו, למחרת בבוקרו של יום ראשון כ"ח באייר, חברי הקבוצה המצומצמת השכימו קום לקראת התארגנות האחרונה אל הנסיעה ההיסטורית המיוחדת, שבמרכזו עמדה ההשתטחות המיוחדת על ציון כ"ק מרן רבנו הגדול והקדוש רבי שמואל שלמה הי"ד.

לב מי לא שמע ולא יחרד לשמע פעולותיו הכבירות והקדושות, במהלך שנות הנהגתו ברמה, כאשר הוא הגבר אשר הוקם על לייסד ולשכלל את הישיבות הקדושות "סוד ישרים" על ששת סניפיה, מקום שהיו מגדלים בו תורה ויראת שמיים בהנחיית מרן זצוק"ל, ישיבות שעמדו תחת נשיאותו של גיסו ויד ימינו ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"ר אברהם ישכר זצ"ל. הוא הגבר אשר ראה עני בשבט עברתו, בשקיעת העדה הקדושה של חסידי ראדזין, על מאות ואלפי חסידיה, תלמידי חכמים שבה ואנשי מעשה שבה, גודרי גדר ועומד בפרץ, מי לא שמע הוד מעשי רבנו במסירות נפשו עבור כל יהודי ויהודי, כאשר ממש פשט את כתונתו האחרונה עבור יהודי נצרך כלשהו (=כביטויו המדויק של הרה"צ כ"ק מרן אדמו"ר רבי ירחמיאל יהודה מאיר מאמשינוב זצ"ל במהלך הנחת אבן הפינה למוסדותינו הקדושים). ועל הכול, גודל מסירות נפשו עבור קהל עדת ישראל בשנות השואה האיומה, ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה. על כן אחזה להתרגשות בלב כל המשתתפים, לקראת המסע ההיסטורי והמיוחד.

היציאה לנתב"ג הייתה בשעות לפני הצהריים, כאשר הטיסה לפולין הייתה אמורה לצאת בשעה 12 בצהריים, אולם איחור בלתי צפוי גרם לאנשי הקבוצה להישאר בטרמינל למשך כ-6 שעות נוספות, כאשר במהלך זמן זה דובר ביניהם אודות גדלות קדושת מרן זצ"ל ושגב מעשיו הקדושים, כהכנה למסע ההשתטחות. במקום אף נודמן יהודי מקומי, שעושה מרבית זמנו בפולין להצלת קברי ישראל ועוזר לקבוצת הבאות לשם כך למדינה זו, בתזמון מיוחד שנראה כהשגחה פרטית ממש שמלווה את המסע.

בסופו של דבר המריאה הקבוצה, ונחתה בעיר 'וורשה' לקראת השעה עשר בערב. מיד נסעה הקבוצה להתארח בבית המלון שנקבע לשם כך מראש, כאשר לאחר תפילת ערבית ו'ספירת העומר' נערכה במקום סעודת הילולא של כ"ק מרן זצוק"ל, בעריכתו ובעזרתו של ידידנו הרה"ח ר' פינחס עציוני שיחי', המתגורר בעיר ואמון על האירוח. נרות הודלקו לכבוד ההילולא, והציבור נטל ידיים לסעודת מצווה, שבמהלכה שרו זמירות ותשבחות ונשמעו דברים קצרים ומעוררים מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אודות גודל השעה ושגב אדמו"ר הקדוש בעל ההילולא זי"ע. לאחר מסיבה מרוממת וברכת המזון, התפזרו חברי הקבוצה איש איש לחדרו ללינת הלילה, בכדי להחליף כוחות לקראת יום המחרת כ"ט באייר, לתכלית שעמדה במרכז הנסיעה.

קריאת התורה ב"נוז'יק שול" שבעיר וורשה, בבוקר יומא דהילולא, יום ב' ער"ח סיוון

למחרת בבוקר, יום שני כ"ט באייר, התקיימה תפילת שחרית של אנשי הקבוצה בבית הכנסת היחיד הפעיל בוורשה "נוז'יק שוהל", הממוקם ברחוב טווארדה, לא הרחק מן המקום שמלפנים שכן בו בית מגורי כ"ק מרן אדמו"ר רבנו בעל "תפארת יוסף" זצ"ל, אבי בעל ההילולא. לאחר תפילת שחרית וקריאת התורה, שבו ירד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לפני התיבה ואמר "קדיש" לעילוי נשמתו הטהורה של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל, נערכה 'פת שחרית' שבו סעדו ליבם חברי הקבוצה, כאשר לאחר נערכו הכנות אחרונות לקראת ההשתטחות ההיסטורית שעמדה כיום לפני חברי הקבוצה.

היציאה מוורשה הייתה בשעה 12 בצהריים, והמסע הארוך לעבר 'זולודבה', עיירה במחוז לובלין המצויה ממש על גבול מדינת בלרוס והמרוחקת מוורשה הבריחה כ-250 ק"מ, ארך כשלוש וחצי שעות בנסיעה באוטובוס. במהלך הנסיעה שוררו שירים חסידיים, נלמדו פרקי משניות לע"נ רבנו הגדול, וספרו סיפורים מעוררי השראה אודות אישיותו הדגולה והקדושה של בעל ההילולא. מדי פעם במהלך הנסיעה, נתקלו חברי הקבוצה בשלטי דרך בפולנית המצביעים על שמות עיירות שבדרך, כשכמעט כל שם כזה מעורר נימים סמויים בלב הנוסעים, ומזכיר עיירות שבהם פיכו בעבר חיים יהודיים וחסידיים למופת, וכעת הכול נמחק ועלה בעשן מבלי השאר שריד, כאשר מדינת פולין הענקית הפכה לשדה קטל ולבית קברות יהודי ענק, הי"ד.

הקבוצה הגיעה בסופו של דבר ליעדה בשעה 4 אחה"צ, בערך. לאחר סיבוב ברחובות העיירה הגיעו לרחוב מילצ'רסקי, המקום שצוין במפה כאזור בית העלמין לשעבר. ואכן, עד מהרה נמצא אזור הפארק המדובר, כשאת פני הקבוצה קידם שלט גדול, בפולנית ובאנגלית, המעיד על המקום כמי ששימש בעבר כאזור בית הקברות היהודי בוולודאבה (cmentarz żydowska) באזור הכניסה אף עמד פסל של גיבור מקומי שנלחם בנאצים, אולם מעבר לכך לא היה שום זכר למצבה כלשהי או סימן לבית קברות.

מקום הציון כפי שנגלה לעיני חברי הקבוצה לאחר מערך החיפוש

חברי הקבוצה החלו בשיטוט לאורכו ולרוחבו של הפארק, שאינו גדול במיוחד, כשתמונת מקום הקבורה מוקף בגדר הברזל משמש להם כנקודת מוצא, אולם אין זכר לדבר, וכבר החשש החל מנקר בלבבות, שמא כל המסע לא השיג את מטרתו. בינתיים נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א בצד אחד משלטי הכניסה והחל באמירת 'קדיש', תוך תחושה שהקבר נמצא בין כה וכה בקרבת מקום, אף שאינו נגלה לעין לפי שעה. והנה תוך שעה קלה באה הבשורה, כי הקבר נמצא בצד הקרוב לאזור הגדר, כשהוא מכוסה בצמחייה שהסתירה את קיומו, והשמחה רבה כשהיא מהולה בהתרגשות ובכאב. את הקבר הצליח לגלות הרה"ח ר' מנחם נחום פלדמן שי' מחברי הקבוצה, שחיפש במקום.

ואכן כל חברי הקבוצה, שמנתה כמניין וחצי יהודים, התקבצו בהתרגשות עצורה למרגלות הקבר, מסביב לגדר הברזל הירוקה שמסביבה. החלה אמירת פרקי תהילים, כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א קורא בקול רעש גדול, בהתלהבות עצורה, את פרקי תהילים קב"א, ק"ל, כ, ועוד פרקים השייכים לאותו היום, פסוק בפסוק, כשהקהל עונה אחריו קול אחד בהתרגשות גואה והולכת. הנה לרגע זה ייחלו הכול, והנה הגיעה השעה הגדולה...

בגמר אמירת פרקי תהילים, פתח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א באמירת 'קדיש' לעילוי נשמתו הטהורה של כ"ק מרן זצוק"ל, בנוכחות למעלה ממניין האנשים המשתתפים במעמד המרטיט. 'קדיש' ראשון על קברו של רבנו זי"ע הי"ד, החל מני אותם ימים גורליים ואיומים בגטו וולודאבה, של חודש אייר תש"ב, שבהם עלתה נשמתו הטהורה של רבנו הקדוש בסערה השמימה, כתנא הגדול רבי עקיבא בשעתו, כשהוא מצטרף לרשימה הארוכה של 'הרוגי מלכות שאין מלאך וברייה יכולה לעמוד במחיצתם...".

לאחר מכן נאמרה בהשתפכות הנפש תפילת "א-ל מלא רחמים" לעילוי נשמתו הטהורה של "מורה מורנו, מאור עינינו ומאיר נתיבותינו, אדמו"ר הגאון הקדוש רבנו שמואל שלמה, בן מורה מורנו, אדמו"ר הגאון הקדוש רבנו מרדכי יוסף אלעזר" – כאשר חלק מן המתפללים הנוכחים מזילים דמעות מרוב התרגשות.

בגמר תפילת "אל מלא רחמים" נעמד ליד הקבר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, והחל להשמיע ממדברות קדשו בקול בוכים לרגל המעמד המיוחד הנאדר בקודש. (=הדברים מובאים להלן בתוך מסגרת נפרדת).

לאחר מכן התייחד כל אחד מחברי הקבוצה בדומיית תפילה ובקשה, כשכל יחיד מעתיר בתפילה ובתחנונים, לרפואות וישועות בכל מילי דמיטב, בבני חיי ומזוני רוויחי, איש ואיש כפי משאלות ליבו לטובה. כ"ק אדמו"ר שליט"א נעמד זמן רב בדבקות ליד הצינן, כשמרבה באזכרת שמות אנשים לתפילה ומעתיר בתחנונים למען ישועת הכלל והפרט, ועבור קימום והרחבת עדתנו הקדושה בדרך רבותינו זצ"ל. 'קוויטלך' נרשמו והושמו בערמה על הקבר, ונרות נשמה הודלקו והונחו בקצה הגדר ליד הצינן.

עם גמר המעמד, יד ליד הושט ואנשי הקבוצה פצחו בשירת 'תהא השעה הזאת' ו'האָפּען געפּוּעלֶט' ועזבו את המקום עם תחושת הקלה של לשמוע אל הרינה ואל התפילה ומילוי משאלות ליבנו לטובה, בזכותו הגדולה של בעל ההילולא. זיע"א.

**מתוך דברות קודש שיצאו מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א
במעמד למעלה ממניין אנ"ש הי"ו ליד מקום ציון המצוינת
של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק רבנו שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד
ביום כ"ט באייר תשפ"ב, בגיא ההריגה, בעיירה וולודובה, פולין**

עומדים אנו סמוך למקום הטמנת עצמותיו הקדושות של כ"ק מרן אדמו"ר הקדוש והטהור הגאון הצדיק רבנו שמואל שלמה זצוק"ל מראדזין, כאן נתקיים בנו המקרא שכתוב 'על בְּמוֹתֶיךָ חָלַל'²¹, במקום זה או בקרבתו יצאו כדורי מוות ופלחו את ליבו של קדוש ה' מכובד 'זִירוּ הַיָּרִים לַמְּלֶכֶת יֵאֱשִׁיאוּ'²² מאן מלכי רבנן²³ ונתקיים בנו לדאבון נפשנו מאמר נביא החורבן 'אֵיכָה יוֹעַם זָהָב וְשֵׁנָא הִפְתָּם הַטּוֹב'²⁴ ו'רוּחַ אֶפְיָנוּ מְשִׁיחַ ה' נִלְפַד בְּשַׁחֲתוֹתָם, אֲשֶׁר אֶמְרָנוּ בְּעָלוּ נְחִיָּה'²⁵, וכאותה בת קול שיצאה בעת הריגת התנא רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול 'עֲנֵתָה בַת־קוֹל מְשֻׁמִּים.. גִּזְרָה הִיא מִלְפָּנַי, קְבִלֶיהָ מְשַׁעֲשְׂעֵי דַת יוֹזְמִים'²⁶! מרן הקדוש והטהור, כאן נפל חלל על מזבח היהדות הפולנית, בעצם יום שבת קדש, בערב ר"ח סיוון תש"ב, השתא הכא לפני שמונים שנה בדיוק,

²¹ שמואל-ב, א-יט.

²² דברי הימים-ב, לו-כג. וראו גמרא מועד קטן כח, ב; סנהדרין מח, ב.

²³ גיטין סב, ב.

²⁴ מגילת איכה ד, א.

²⁵ שם ושם, כ.

²⁶ בפיט 'אלה אזכרה' הנאמר במוסף ליום כפור.

והננו אנ"ש חסידי ראדזין מתכנסים לראשונה באתרא הדין, ובעצם יומא דהילולא קדישא של מרן הי"ד, ובטח נשמת רבנו הטהורה מצויה כאן ורוח קדשו נמצאת עמנו כעת.

איתא בגמרא (פסחים נ.) 'רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי אחלש ואתנגד (=חלה ונתעלף). אמר ליה אבדה, מאי חזית (=מה ראית למעלה?). אמר ליה, עולם הפוך ראיתי! עליונים למטה ותחתונים למעלה.. ושמעתי שהיו אומרים, אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. ושמעתי שהיו אומרים, אשרי הרוגי לוד, שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם – ע"כ הגמרא. ומי היו הרוגי לוד? מבואר בגמרא תענית (יח:) שהמה לוליינוס ופפוס אחים בלודקיא, שמסרו נפשם בשביל עם ישראל שהעלילו עליהם שהם הרגו את בת המלך, וביקשו להורגם, אז עמדו אחים הללו ופרו אותם ולקחו האחיות על שכמם שהם כביכול הרגו אותה, ועל כך יצא דינם להריגה. ועל כן אמרו בגמרא (פסחים שם, בבא בתרא דף י.) שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם, אפילו יותר מרבי עקיבא וחבריו, עיין שם.

רואים אנחנו מהגמרא עוצם המדרגה של מי שמוסר נפשו למען כלל ישראל, שאין ברי' שיוכל לעמוד במחיצתו, וזה שמע בשמים רב יוסף בנו של של ריב"ל.

רבנו הקדוש והטהור, מרן רבי שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד, מסר נפשו כידוע בשנות הזעם, בעת שביקש מהיהודים אסירי הגיטו שימרדו בגרמנים, ויתנגדו להם. ואחר כך כששמע ששורפים יהודים בסוביבור הסמוכה, שהיה זה באמצע שנת תש"ב שאז החלו לראשונה לשמוע מכמה פליטי סוביבור שנמלטו מן המקום בעירום כפשוטו, וסיפרו מאשר ראו עיניהם ששורפים יהודים בתנורים רח"ל. ואז לא כולם האמינו לזה, אז נזעזע רבנו ואמר למקורביו, מה עושים?? וגזר תענית שלושה ימים רצופים לילה ויום, כמרדכי ואסתר בשעתו. ונשאל אז רבנו, האם אין זה מריח 'סכנת נפשות' כשייודע מזה לאויבים? השיב בעזות דקדושה, על מנת כן! היינו שסיכן עצמו בידועין, בשביל הצלת ישראל.

ואכן אותו צדיק נלכד בשחיתותם, שיצאה הלשנה עליו לפני הגסטאפו, והם תפסו בו ביום השלישי לתעניתו והושיבוהו אותו במעצר, אחר כך נלקח למחנה עבודה למשך כמה ימים, עד שהחזירוהו ואמרו שיתנו תכשיטים לפדות אותו, ונתנו, ובמקום לשחררו לקחוהו לפתח בית העלמין ודחפוהו, והתנגד, עד שירו בו הרשעים כדורי מוות ונפח נשמתו. ונקבר מיהודים על פתח הכניסה לבית העלמין. נמצא שאותו צדיק רבנו זללה"ה, אין מלאך ובריה עומדת במחיצתו.

איתא בספר הקדוש 'תפארת יוסף' למרן רבנו מרדכי יוסף אלעזר הקדוש, אביו של מרן הקדוש הי"ד, שכותב בסעודת ערב ראש חודש סיוון, וזה לשון קדשו:

"בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני.. ויחנו במדבר, ויחן שם ישראל נגד ההר". (ע"ב)

"אמר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה, שדרך נוסעי מדבריות בעת שחונים, חונם תחת ההר, כדי שההר יגין עליהם מרוחות ושרב, ופניהם מביטים להעולם. וכאן כתיב 'ויחן שם ישראל נגד ההר' שחנו אחוריהם להעולם ופניהם לההר, שרק כל מגמתם היה להר שעתידים לקבל התורה, שלא רצו להביט על דברי העולם הזה, רק עומדים מוכנים לקבלת התורה". (ע"ב)

אהוביי ורבותיי! מרן הקדוש בעל ההילולא, מי שידע והכיר אותו, ואף רק שמע שמעו, יודע שפנה בכל מהותו 'נגד ההר', היינו שפנה עורף לכל ענייני העולם, רק כל מגמתו הייתה רק 'תורה' וגמילת חסדים טובים לעמו ישראל, ומסר נפשו על אלה הדברים במשך כל ימי חייו בעולם הזה, כן היה מבואו ועד צאתו, וסופו הוכיח על תחילתו, שעלה ונתעלה במדרגת הקדושה למעלה עליונה, במסירות נפשו למען עמך ישראל, מכיוון שכל הבלי עולם הזה היו תמיד בעיניו כקליפת השום, שכן כידוע חילק כל אשר לו למען נצרכים מעם בני ישראל, וביותר עבור בני תורה וישיבה, לכך זכה שנתעלה ברכב אש וסוסי אש, במסירות נפשו למען הכלל והגיע למקום גבוה, שאין מלאך ובריה יכולים לעמוד במחיצתו.

איתא בגמרא (ברכות סא.):

"בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה, זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: 'רבינו, עד כאן?!' אמר להם: 'כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה 'בכל נפשך' אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי, מתי יבוא לידי ואקיימנו! ועכשיו שבא לידי, לא אקיימנו?!' היה מאריך באחד, עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת-קול ואמרה: 'אשריך רבי עקיבא, שיצאה נשמתו באחד!' (ע"כ הגמרא).

אהוביי ורבותיי, זרע אנשי שלומנו היקרים הי"ו! רבנו הקדוש בעל ההילולא, בידוע שכל ימיו היה חי במסירות נפש ממש, שלא היה צריך כלום בשביל עצמו, אף לא קב חרובים, הפקיר עצמו לכל, ומסר עצמו על דברי תורה, ועבור כל יהודי ויהודי, בין אם היה מאנ"ש, ויותר מזה אם לא היה שייך לאנ"ש, ואפילו מי שהוא לא הכירו מעולם. ביותר גברה מסירות נפשו, בימי עברה וזעם ר"ל, שביתו נעשה פתוח לרווחה עבור עם פליטי חרב, ומסר להם מכל אשר לו, אוכל ומלבושים, הכול. אבל לא על זה בלבד מסר נפשו, אלא עבור תלמידי הישיבה שנתרו לפליטה אצלו, ויותר מן הכול בשביל אחב"י הנתונים למשיסה, לא נח ולא שקט, נדד ממקום למקום ומעיר לעיר, במסירות נפש ממש, אף כי ידע שמחפשים אחריו. לא ידע כל מנוחה, מכיוון שראה והבין המצב

לאשורו, והיה מרעיש עולמות ממש שיתנגדו למעשי הנאצים ימ"ש, ובקש עשרים איש שיבואו אחריו ליערות ויילחמו בחרבי ובקשתי, שאם לא כן ראה גזירת כליה חלילה, כאשר כן היה בעוונות. ועם כל זאת, בשעה שגזר תענית שלושה ימים רצופים, נשאל מחסידיו, רבי, הלוא יש כאן סכנת נפשות!! אמר, על דעת רבי עקיבא וחבריו!! היינו שידע היטב מה שצפוי לו, אבל הלך במסירות נפש ממש, כידוע ומפורסם, ואכן אחר כך נלכד בעוונות ועלה על קידוש השם. וזה ממש בבחינת רבי עקיבא וחבריו, שהיה מרביץ תורה לרבים, ולמרות הסכנה היה שואף 'מתי יבוא לידי ואקיימנו!' וכך עלה לשמים כהרוגי מלכות.

בידוע הוא מאמר רבותינו הקדושים זי"ע, אודות מיתת נדב ואביהוא, אשר 'בקרבם לפני ה' וימותו'. וביאר בזה מרן הקדוש בעל 'אורחות חיים' זי"ע, שמיתת נדב ואביהוא הייתה בבחינת 'השקה', היינו כמו שיש דין בכלים טמאים שאם משיקים מים טמאים במים טהורים, גם המים הטמאים נעשים טהורים והם מטהרים, כך גם נשמותיהם של נדב ואביהוא, שעליהם נאמר בכתוב 'בקרובי אקדש', אל תיקרי 'בקרובי' אלא 'במקורבי', שברוב השתוקקותם קרבו לפני ה' עד שנשמתם הושקה בקדושה של מעלה, והם עלו והתעלו לפני ה' וימותו! כמדומה שעל בחינה כזו אפשר לדמות מיתת רבנו זי"ע על קידוש ה', שלא מיד האויב באה זאת, זה היה רק בחינת לפנים למראית עין, אבל באמת נדבקה נפשו בקדושה של מעלה, עד שעלתה נשמתו בסערה השמימה למקום עליון ונישא.

על הכתוב בשבירת הלוחות "ואשברה אותם לעיניכם"²⁷ כתוב בספרים, מהו לשון לעיניכם? על זה איתא בספרים, וכן מבואר בבית יעקב, שבאמת הלוחות נשארו שלימים ועלו למעלה, וכל השבירה הייתה רק 'לעיניכם' למראית עינינו. כן אפשר לומר לבטח על רבנו הקדוש זללה"ה, שרק למראית עינינו שלטו בו האויבים, אבל לאמתו של דבר לא שלטה בו יד האויבים חלילה בקדוש עליון, אלא שנשמתו עלתה בלהב אש קודש לשמים, ורק 'לעיניכם' נהרג כביכול. וכן מובא כמדומה על הרוגי מלכות על קידוש ה', שבאמת אין שליטה לאויב בהם.

נתקיים בו ברבנו הקדוש בחייו ובמותו 'זיתהלך חנוך את האלקים, ואיננו, כי לקח אותו האלקים', ומאמר 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' שנקדש בקרב ישראל.

אמנם אף שרבנו הקדוש נלקח מעמנו, אבל קדושתו נשארה בעולם, ובפרט בקרב קהל הקודש, הנוהים לאור משנתו הטהורה. ועל זאת אנו אומרים 'נקדש את שמך בעולם, כשם שמקדישים אותו בשמי מרום'. היינו, שבזכות אלה שהיו בעולם ועתה המה מקדישים בשמי מרום, מכוחם נקדש את שמך בעולם. ועל כך אנו אומרים בסדר קדושה 'לדור ודור נגיד גדלך, ולנצח נצחים קדושתך

נקדיש', והרי באמת אין מי שחי לעולם?? אך הכוונה, שההקדשה כאן בעולם באה מכוח אלה הקדושים, שקידשו את שמו בעולם בעת חיים חיותם בעוה"ז.

בידוע הדבר שמרן הקדוש זצוק"ל בטרם העקידה, מסר ההנהגה ביותר מרמיזה לידי כ"ק מרן אאמו"ר זצ"ל, באמרו לו 'שב על כיסאי, הלוא תצטרך לדעת זאת...' כפי שסיפר זאת עד נוכח הרה"ח ר' מוטל רייכמן ז"ל. וכפי שמסר גם אאמו"ר, שפעם הלכו לקבור מתים שהגיעו בקרונות הרכבת ר"ל ביער, ולקח מרן את ר' מוטל עמו שיעזרהו, וכאשר ביקש גם אאמו"ר להצטרף, אמר לו בזה הלשון: 'בעצם שליחי מצווה אינם ניזוקים, אבל יש דעות אם רק בהליכתם או אף בחזרתם, והרי צריכים שיישאר כאן 'איש על העדה'... הישאר'. ואמר ע"ז אאמו"ר זצ"ל, שאמנם רק כעבור ימים ושנים עמד על כוונת דברי מרן הקדוש זצ"ל באמרו 'איש על העדה', כי 'אי"ש' ראשי תיבות שמו 'אברהם ישכר'.. ומרן הק' ראה זאת כבר אז, בעיצומם של ימי עברה וזעם... על סף העקידה.

אהוביי ורבותיי, אנו עומדים כעת כאן, ליד מקום ציון המצוינת, בין גדרי הברזל המכוסה בצמחייה עבותה ופורחת, שאינה מאפיינת, בלשון המעטה, את רוב ככל שטחי זה 'הפארק' שניטע כאן מסביב על מקום משכן קברי ישראל שחולל באופן מחפיר בידי הרשעים ימ"ש ועוזריהם. כאן, בניגוד בולט, המקום הצדדי הזה ליד גדר הפארק, נראה פורח יותר מכל השאר. ובלב עולה המשוואה ההיסטורית, המוזכר בספר הקדמון 'שלשלת הקבלה', בנוגע למשורר האלוקי הקדמון והמפורסם מימי הביניים, רבי שלמה אבן גבירול, ששירי הקודש שלו נכנסו לתוך סידורי התפילה של יהדות ספרד ומפורסם על שמו 'כתר מלכות'.

"רבי שלמה בן גבירול הנזכר במקומות רבים, היה בדור הזה בסרגוסה, ונפטר בבלינצה. והיה חכם גדול מדקדק ומשורר נפלא... וקבלתי מחכמי הדור, שתוגר אחד (=ישמעאלי) לבש קנאה מרוב חוכמתו, והרגו, וקברו בגן שלו אצל אילן תאנה. והתאנה חנטה פגיה קודם זמנה, ועשתה תאנים יפים מאוד. ויתמהו עם הארץ, וישמע גם המלך ויתמה. וישאל לתוגר, איך החכים על האילן להקדים פירותיו כל כך? ונאלם. אמנם המלך הפציר בו, ולא הודה מאומה. ויצו המלך להינתן לו ייסורים, עד שיודה מה עשה לאילן.. ולבסוף הודה איך הרג ליהודי וקברו אצל התאנה, ומאמין שלמת הנקבר מבכר הפירות.. ותיכף ציווה המלך ויתלוהו עליו.. ונפטר זה הרב בשנת ד"א תת"ל.. (=ע"כ).

וכיוצא בזה הובא בספרים אודות גר הצדק המפורסם, הגראף פוטוצקי בוילנא, שנשרף כידוע על קידוש השם בימי הגאון מווילנא, והיה זאת בעיצומו של חג השבועות.. וטמנו את אפר הקדוש בבית העלמין היהודי הישן בוילנא. ולפי המסורת צמח אילן עץ עבות רב פארות על מקום קבורת הקדוש גר הצדק

פוטוצקי הי"ד באורח פלא, ועמד במקומו עד ימי החורבן, שבאו זדים ופריצים וחיללו את מקום בית הקברות, והדבר מפורסם. ומי יעמוד בסוד קדושים.

רבותיי, הננו עומדים כאן בנוכחות קהל הקודש, על מקום הדין, וביומא דהילולא קדישא הדין, ואנו עומדים בזאת ופורסים דינו למעלה בתפילה לפני אדון כל, עננו ה' עננו! בזכותא דמרן קדישא.. הרי חשוב חשבו כולם, ורבנו בחיים חיותו של רבנו, כי מרן אדמו"ר בכוחו הגדול, ובידו החזקה בתורה ובקדושה, ינהלנו על מות לקראת ביאת משיח צדקנו, הן היה רק כבן ל"ד במותו והיה בשיא כוחו וחיוניותו, והנה אהה! לקינו בעוונות ונלקח מאור עינינו ונשבה ארון האלוקים, ומרן עלה ונתעלה ברכב אש וסוסי אש בסערה השמימה.. יחד עם רבבות אלפי החסידים הישרים והתמימים, חסידות ראדזין המסולתת, חסידי עליון ואנשי מעשה, תלמידי חכמים וחרפים, גודרי גדר ועומדים בפרץ.. לקינו בכפל כפליים, אויה לנו, מי ירפא את שברון נפשנו... אומנם בחסידי שמים זכינו ואדמו"ר הקדוש ניצל בניסי ניסים ממלתעות הטרף, ונסך טל של תחייה על נפשות השבורות ועל עצמות היבשות.. אבל טרם זכינו לבנות עיר על תילה..

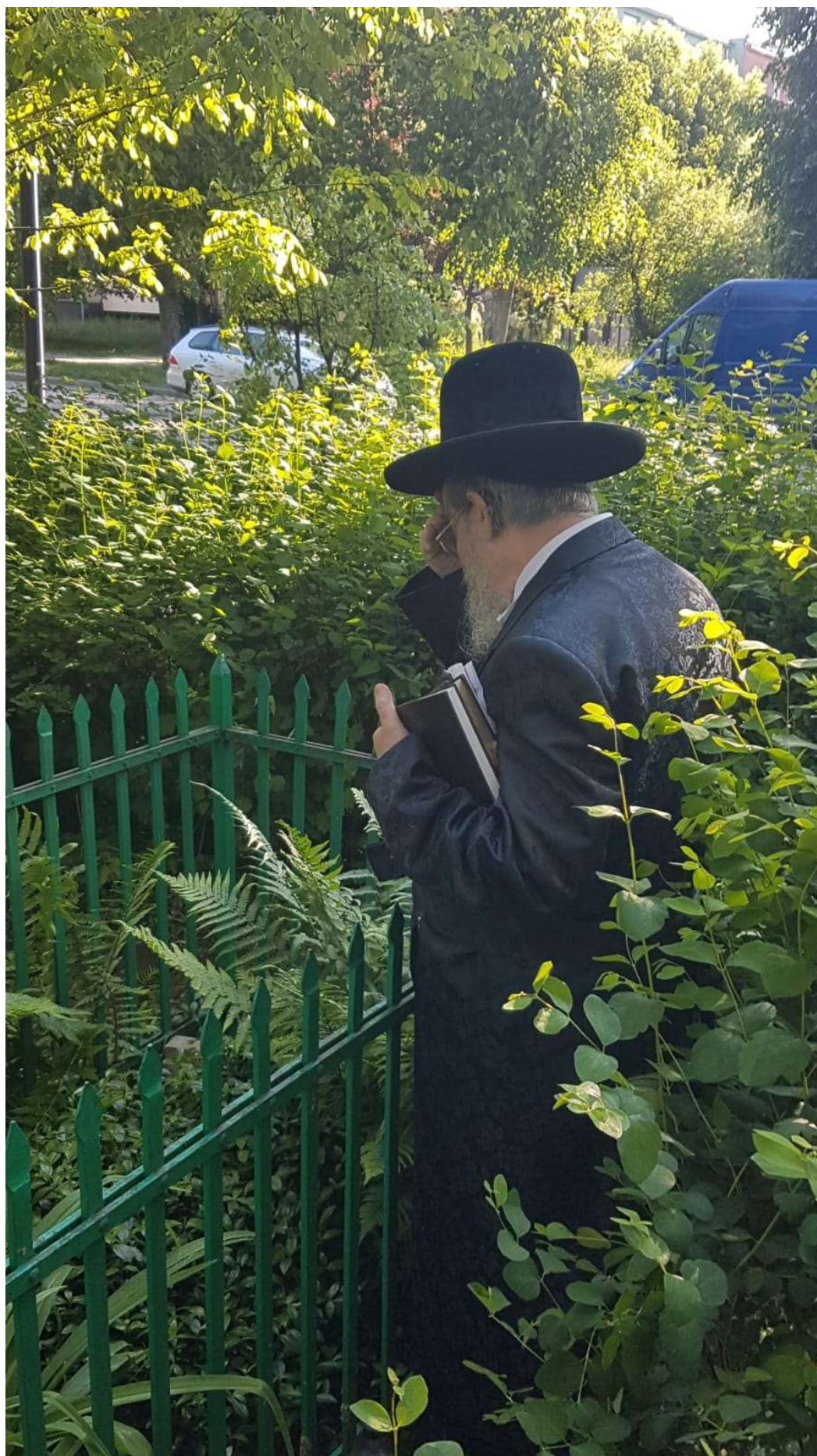
אנו תפילה כאן לפני מרן הקדוש, שלבטח נשמתו הטהורה נמצאת עתה עמנו, אנא ואנא, ממקומו ייפן ברחמיו לעמו, וישקיף וירא ממעל כמה רחמים גדולים הננו צריכים, הן לקימום העדה הקדושה ולחידוש ימיה כקדם, הן להמשכת תורת קדשם ולהקמת בית מדרשם של רבותינו הקדושים זי"ע, שהם נטעו טהרה ותורה בישראל. הן לישועות בדברים שבגשמיות, שהרי כמה וכמה נפשות מאנשי שלומנו שיחי' זקוקים עד מאוד לדבר ישועה ורחמים, לרפואות וישועות, לזיווגים הגונים, לפרנסה וכלכלה.. ואין אנו יכולים לפרוט כולם כי רבים הם..

וכן מצב הכלל ישראל, בכל העולם כולו, ובפרט מצב אהב"י יושבי ארצנו הקדושה, שהננו ככבשה אחת בין שבעים זאבים.. וצריכים אנו לרחמי שמים ממש על כל צעד ושעל. ובכך מבקשים הננו בזאת ממרן רבנו הקדוש, אנא ואנא יעמוד נא וישטח תחינותינו לפני בעל הרחמים, בבחינת גדולים צדיקים במיתתם, ויעורר נא רחמי שמים עבור שארית פליטתנו, על פליטת בית סופרינו, ועל פליטת כל בית ישראל, הן כל ראש לחלי וכל לבב דווי, ואין כוחנו עמנו ואין בפינו די מילים להעתיר למרום בתפילה ובתחנונים, הלוא צרכי עמך מרובים ודעתם קצרה. ויהי נא מרן הקדוש למליץ יושר על עדתנו, ועל כל בית ישראל, למנוע משחית ומגיפה מעלינו, ונתברך בכל מילי דמיטב, בבני חיי ומזוני רוויחי, הן אשר ישנו פה והן אשר איננו פה, ונזכה בקרוב לתחיית מתי ישראל ומלכנו בראשנו, ויחיש לנו את הישועה השלימה והמלאה, בביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון!

כ"ק אדמו"ר שליט"א במשעלי שטח בית הקברות היהודי בוולודאבה (כיום 'פארק') בדרך לציון מרן

"איזביצא"

"איזביצא"! זה השם בלבד, מעביר בך צמרמורת. הלוא זוהי ערש מכורתה של החסידות המקודשת והנערצת, של שושלת הקודש המפורסמת והוותיקה לבית 'איזביצא ראדזין'! זוהי 'איזביצה' אשר שמעה יצאה קום בכל הארץ, ולשמע שמה חרדו הלבבות והתחממו הנפשות. נהרות של קדושה, אוקיינוסים של חכמה, כבשן צרוף לעבודת ה', לתורה ולתפילה, באספקלריה המאירה של רבותינו הקדושים זי"ע.

כאן החלה הנהגתו הנאדרת בקודש של מרן הקדוש רבנו מרדכי יוסף זי"ע בעל ה"מי השלוח", לפני למעלה ממאה ושמונים שנה, בשנת ת"ר. כאן, בין כותלי בית מדרשו של המורה הדגול הרבי הקדוש מאיז'ביצא, הסתובבו שרפים כדוגמת הרה"ק רבי לייבלי אייגר מלובלין בעל ה"תורת אמת", והרה"ק 'הכהן' מלובלין בעל 'פרי צדיק'. כאן 'הרביצו תורה לרבים' (=כלשון רבנו הב"י) רבותינו המאורות הגדולים, הרה"ק בעל "מי השלוח", והרה"ק בעל "בית יעקב" מאיזביצא, זכותם הגדולה תגן עלינו אמן.

כיום 'איזביצא' זו אין בה כלום. שלט בפולנית izbica lubelski, וזה הכול. מלפנים הייתה 'איזביצה' עיירה בעלת רוב יהודי, ואף כנסייה לא קבעה בה מושבה. אבל כל זאת נחלת העבר. באיזביצה זו התקיים בימי המלחמה גטו ידוע לשמצה, מן האיומים ביותר בסביבה. דם ישראל נשפך בה כמים, ואף אלפי יהודים נדחסו לתוכה מכל אזור לובלין.

בית העלמין היהודי, הממוקם על פני גבעה סמוכה, חרב ונהרס בידי הקלגסים הגרמניים ימ"ש, שעקרו את מצבותיו וניפצום לכל עבר. חלק מהם נלקחו לרצף את בתי וחצרות העיירה, ואת חוף נהר ה'סטאק' הזורם בקרבת מקום. איזביצה, לא עוד.

לאחר המלחמה, יצאו ניצולים בודדים לפקוד את בית הקברות היהודי, אולם מלבד שברי מצבות בודדים הפזורים כדומן על פני השדה, מאומה לא נמצא שם. במרוצת השנים, נרתמו בני משפחת 'ליינר' מארצות הברית, מנכדי הגה"ק בעל "מי השלוח", ובעזרת גויים מקומיים הקימו ושיפצו מחדש את 'אהל' בעל 'מי השלוח' במקום שלפי המשוער עמד שם מלפני המלחמה. את ה'אהל' הרכיבו, מעשה חרש אבן, מעשרות ומאות שברי מצבות שנמצאו בסביבה, כשחלק מהם עוד ניתנים לקרוא בשמותיהם.

במשך השנים האחרונות הפך המקום ונהיה ל'תל תלפיות' לתפילה והתייחדות, בפרט לקבוצות וליחידים המתחממים לאור תורתה של בית 'איזביצא ראדזין', המוסיפה לשלוח קרני אורה ולהפיץ מזיווה הזך על פני הארץ. למקום זה נהרה הקבוצה עתה, בדרכה חזור מן העיירה 'וולודאבה'. 'וולודבה-איזביצא'. סגירת מעגל בין ציוני מצבות רבותינו הקדושים, מעת ייסוד החסידות באיזביצא, עד שקיעת שמשו בוולודאבה..

למקום זה הגיעו אנשי הקבוצה, לאחר מסע כשעה, קרוב לשעה 6.30 בערב. עלו בגבעה, נכנסו לתחום בית העלמין שרובו ככולו נחרש, ותיכף נגלה לעין הבית והאהל, הנבנה כאמור משברי מצבות.. נכנסו הכול בחרדת קודש למקום האהל, כאן שפכו בני החבורה צקון לחשם לפני ארון הקודש, המונח מאחורי גדר של ברזל במתחם ה'אהל', כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר פרקי תהלים פסוק בפסוק, והקריא שם 'קוויטלך'. כן רשמו כל אחד פתקאות להיושע בדבר ישועה ורחמים, והניחו על גבי הקבר. הדליקו נרות

נשמה, והרה"ח ר' ישראל מאיר טננבוים שיחי', אחד מבני החבורה מחשובי אנ"ש, ונכד רבנו הקדוש בעל 'מי השילוח' זי"ע, אמר קדיש בהתעוררות רבה ליד קבר רבנו.

אהל מרן בעל "מי השלוח" זי"ע כיום בעיירה איזביצא

מרן אדמו"ר שליט"א נשא כאן דברים קצרים, ובתוך דבריו הזכיר כי 'אין עושים נפשות לצדיקים, דבריהם הם זיכרונם', ודברי תורת מרן הקדוש זי"ע נהגים כידוע בחיבה עצומה בפי רבבות ואלפים בעולם היהודי, והינם בבחינת 'דברי אלוקים חיים' המחיים נפשות בני ישראל ומגיהים צרי ומזור למכאובי הלבבות, ומורים הדרך להידבקות בהשי"ת, והליכה באורחות התורה והמצוות כנמסר מדור לדור.

כמו כן עמד כ"ק מרן שליט"א בדבריו אודות התופעה יוצאת הדופן שנתקלו בה בני החבורה, בקימומו של אהל רבנו המחודש והמשופץ לאחר השואה, מחילוקי אבנים דקות ופיסות שברי מצבות של אחב"י שנשתיירו מפוזרים באזור, כשהדבר בולט לעין כל. והזכיר, שלפי המבואר בספרים הקדושים, הצדיק הינו מעין 'נשמה כוללת' של בני ישראל, ועובדה זאת בולטת כאן, בנסיבות טראגיות אמנם, בהיות האהל שעל פני מקום קבורתו המשוער של מרן מורכב כולו משברי מצבות, שנותצו בידי הזדים, שהם מהווים מעין 'שמות בני ישראל' שהיו מורכבים על פני חושן המשפט, שאותו נשא הכהן הגדול על ליבו תמיד. ויהי הדבר לעילוי נשמת טמוני העפר מאחב"י, ונשמות הקדושים שנטמנו במקום הקדוש הזה בשנות השואה. הי"ד.

עם היציאה מבית העלמין באיזביצא, נוכחו הכול כי העריב שמש, נעמדו אפוא סמוך לכביש לפני האוטובוס, והתפללו תפילת מנחה בציבור. לאחר התפילה, נכנסו כולם חזרה והתרווחו באוטובוס, כשהם עמוסים בחוויות קודש ממסע היום, כשבלב מפעמת תקווה איתנה שנתקבלו התפילות והבקשות לפני אדון כל וימלא ה' כל משאלות ליבנו לטובה בדבר ישועה ורחמים לכלל ולפרט.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מעתיר בתפילה
באהל מרן בעל "מי השלוח" זי"ע באיזביצא

מכאן נסעה הקבוצה באוטובוס לכיוון העיר 'לובלין', שם עמד להיחתם יום המסע רב הרושם בין כותלי הבניין הגדול והמפואר של 'ישיבת חכמי לובלין' שנודעה בשמה לתפארה, אשר כוננו ידי הגאון הגדול תפארת ישראל מרן רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל, רבה של לובלין לפני השואה ומייסד לימוד 'דף היומי' העולמי, שלאורו מתחממים רבבות אלפי ישראל בעולם היהודי כולו די בכל אתר ואתר, עד שאין לך קיבוץ יהודי בכל מקום בעולם, שאין שם קביעות לימוד במסגרת שיעור 'דף היומי'. רבי מאיר זכה וזיכה הרבים לדורו ולדורות, עד ביאת משיחנו וגואלנו במהרה בימינו.

חבורת אנ"ש שיחי' מעתירים בתפילה באהל מרן הקדוש "מי השלוח" זי"ע; (למטה) קבוצת אנ"ש שי' בראשות כ"ק אדמו"ר שליט"א ביציאה מן האהל

כאן לעת ערב, באולמות המרווחים של 'ישיבת חכמי לובלין' מלפנים, קיבל את פני הקבוצה מיודענו הרה"ח ר' פינחס עציוני שיחי', שקדם והגיע לכאן כדי להכין את האירוח במקום לאנשי הקבוצה, ויחד התפללו כולם תפילת ערבית באמירת 'עלה ויבוא' לקראת יום ראש חודש סיוון הבא עלינו לטובה, ועם גמר התפילה ולאחר 'ספירת העומר' התיישבה הקבוצה ליד שולחנות ערוכים לסעודת 'ליל ראש חודש'.

עם גמר מסיבת ראש חודש ולאחר שסעדו ליבם, עלו בני החבורה לקומה עליונה, מקום שם הוכנו חדרי הלינה לאנשי הקבוצה, כשהכול מסודר בשמות ובטוב טעם.

למחרת היום השכימו אנשי הקבוצה שי' לתפילת 'שחרית' של יום ראש חודש סיוון שבו ניתנה התורה לישראל, אשר נערכה בקהל עם בהיכל בית המדרש של 'ישיבת

חכמי לובלין'. לפני התיבה עבר ברינה זו תפילה מיודענו הרה"ח ר' מרדכי יוסף הרבסט שיחי', מוותיקי חסידי ראדזין, אשר הנעים בקולו הערב בתפילת היום, כשלאחר מכן עבר לפני התיבה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א באמירת 'הלל'. בעבור הרינה שוררו הכול בקול תודה, כאשר בני החבורה מנעימים קולם בתפילת 'מה אשיב לה' בלב מלא שיר ורננה על כל הטוב אשר גמלנו, ועל שזכינו אמש לראשונה ביום ההילולא להשתטח מימות המלחמה על ציון מקום קבורת כ"ק מרן אדמו"ר הקדוש והטהור רבנו שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד, תוך אמירת קדיש לעילוי נשמתו הטהורה.

בגמר התפילה הסבו כולם ליד שולחנות ערוכים לסעודת ראש חודש סיוון, שבו בין השאר שרו שירים לכבוד חג זמן מתן תורתנו המתקרב. כ"ק אדמו"ר שליט"א סיכם את מסע הקודש והזכיר מדברי מרן אדמו"ר הקדוש בעל "תפארת יוסף" זי"ע לערב ראש חודש סיוון, דברים שהיה בהם משום אקטואליות רבה לקראת זמן מתן תורתנו הממשמש ובא. לאחר נמכר ברכת המזון למרבה במחיר לסיוע בהוצאות מסע הקודש.

לאחר הסעודה התקיים סיור מאולתר של חברי אנ"ש בהיכלי ואולמות 'שיבת חכמי לובלין' שבהם נבחנו מקרוב חלק מן התמונות ההיסטוריות המעטרות את קירות אולמי הישיבה, שמהן השתקפה ההיסטוריה הקצרה והעשירה של מקום התורה המרכזי בפולין התורנית של תקופת טרום המלחמה, וביניהן תמונות מן המעמדים הנאדרים בקודש של 'הנחת אבן הפינה' של הישיבה ולאחריה חגיגת 'חנוכת הבית' הגרנדיוזית שנערכה ברוב עם ובקהל עצום במעמד ובהשתתפות סולתה ושמנה של גדולי התורה והאדמו"רים וראשי רבבות אלפי ישראל. תמונות מן עולם ששקע ואיננו... כולם התבוננו בתמונות ויצאו עם רשמים מלאי התבוננות ומחשבות על תמורות התקופה מחד גיסא, ועל נצח ישראל שלא ישקר מאידך גיסא, עם העברת מרכזי התורה והישיבות לארצות הגולה האחרות כמו מערב אירפה ואמריקה מחד, ובעיקר התהליך השמימי של העברת מרכז התורה הגדול לארץ ישראל בבחינת 'מציון תצא תורה'.

עם גמר הסיור נפרדו כל חברי קבוצת אנשי שלומנו הי"ו מלפני כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אשר החיש פעמיו מלובלין לכיוון שדה התעופה בוורשה, בדרכו חזרה לארץ הקודש יחד עם בני לווייתו. כאשר חלק אחר בקבוצה ממשיכים יום נוסף בביקורם במקומות נוספים, ובהם מחנה המוות 'מיידנק' הסמוכה ללובלין, ומשם לעוד מספר קברי צדיקים, עד לגמר המסע למחרת היום כשכולם שבים ארצה מלאי חוויות קודש מן המסע ההיסטורי המיוחד עם רשמים בל יימחו. ובלב כולם מפעמת התקווה, שזכות רבנו הקדוש מרן אדמו"ר רבי שמואל שלמה זצוק"ל הי"ד תגן על חברי הקבוצה, על אשר ישנו פה ועל אלה שאינם פה ושלא הסתייע בידם להצטרף, שייענו משאלות לב כולם לטובה לכלל ולפרט, ויזכו כולם לקבלת התורה בדיצה ובחדווה, ועדת קדשנו תעלה ותפרח ברוחניות ובגשמיות בתוך כל עמך בית ישראל עד לגאולה שלימה אמון.

זכותו הגדולה של רבנו הקדוש והטהור יגן עלינו ועל עדתנו ועל הפרט והכלל, אמון כן יהי רצון!

|התודה והברכה להרב אהרן מנחם דוד אנגלארד שליט"א בן כ"ק אד"ש, ועמו הרה"ח ר' מנחם נחום פלדמן שיחי' לאוי"ט, על ארגון הנסיעה. יתמלאו כל משאלות ליבם לטובה|

תואר פני קדשו של

כ"ק מרן אדמו"ר הגאון הקדוש

רבנו שמואל שלמה זצוק"ל מראדזין

נהרג על קידוש ה' ביום המר כ"ט אייר (ערב ר"ח סיון) תש"ב בעיר וולודבה. הי"ד